

מסורת הש"ס

נפל לנו חלא מאי מי אמרין החומץ טעמו קשה ואין השרץ מפניו לתת בו טעם: אימרטוטי אימרטו. לחתיכות דקות קטנות ושרץ איסורו * כנעדה טעמואלו וחישינן דלמא בולע חתיכות שרץ זהדי חומץ: בחמשין. כיון דחומץ טעמו קשה לא צעי שמין לטוילה דאפילו בחמשין לא יהיב ציה טעמא: ה"ג וכן כל איסור שפוטרה. וכן הלכה רוחת ישראל דמין בשאנו מינו בששים (א) (ב) חוץ מחמץ אבל מין צמינו מוקמין צפסחים (דף ג.) הלכתא במשהו כרז וטעמא משום דכל איסורין שפוטרה מין צמינו צמינו כרז וצמחן גזירה שאינו מינו אטו מינו: ברתנא אס היס בחוקה המשפחה. מפרש בגמרא שאל"פ שהפליג ישראל מן העוד כוכבים מיל אס לא הודיעו שהוא מפליג מותר דמירתה עוד כוכבים כל שעתא השתא אמי: ואס הודיעו שפליג. שמתרחק וחציות סתומות היו: שיעורו כדאי שישפוט וישפוט ויגוז. אס שהה כדי שיקוז העוד כוכבים נקב צמגופת החציות ויחזור ויסתום הנקב ומיבש הסתומה אסור: רש"ג אומר. אינו נאסר אלא עד שישהא כדי שיפתח את כל מגופת החציות וא"ל לנטולה שלא תשבר כולה: ויגוף. ויעשה מגופה אחרת חדשה: ותיגוז. ומיבש אבל לשתימת חור לא חששו משום דמינכרא. ושתום לשון שטום העין (במדבר כד) עין פתוחה דשפיר חוי: המניה יינו בקרון או צפסניה. עם העוד כוכבים: והלך. ישראל בקפנדריא דרך קצרה: ונכנס למדינה ורחץ. צמחץ מותר כיון דעוד כוכבים לא ידע דשאי מרתת ולא נגע: דולקין. משגוי"ר: מה שעל השולחן אסור. דמימר אמר עוד כוכבים זה ישראל זה זמנני לאכול ולשתות ונגע: שעל הדולקין מותר. דאין מוקל לטעורו זו: ואס אמר לו הוי מווג ושופה. הואיל וחזק את ידיו צרשות צמקת סמכא דעמיה ונגע כזויה: חציות פתוחות. שציות אסורות: סתומות מותרות. עד שישהא שיפתח ויגוף ויגוז וסתמא כרזן ששעון מלח קמני שישפוט: גב' מאי שאל רישא ומאי שאל סיפא. הא קא (א) חזו להו דנגע דקמני טעונין טהרות והני לאו חציות נינהו סתומות: צמטהר חמרי.

(א) תרומות פ"ד מ"ג, (ב) חולין ג. ונ"ס א"ת המנה עובר כוכי' בחטור וישראל יולא ונכנס מותר, (ג) ויג' עור' הדלפק פירוש כל עץ שנתה בו כל של יין וכן גירסת הרב מברטנורא, (ד) חגיגה כ: (ע"ש) ומספחא דטהרות פ"ו ה"ו, (ה) רש"י אכל מין צמינו צמינו חוץ מחמץ דאפי' בשאנו מינו מוקמין, (ו) ז"ל ידס פ"ד מ"ז, (ז) אלהות פ"א מ"ז ע"י מפליג טו: וזה ג"ה, (ח) ג"ר רש"י.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אימרטוטי וכו' בבבבשה. ע' יצמח דף קיד ע"ב מוס' ד"ה משום:

הגהות הב"ח

(א) במשנה עובר כוכבים שהיה מעביר לישראל ל"ל ויחית עס נחת: (ב) שם ונכנס למדינה: (ג) שם א"פ שירא: (ד) נ"ס פליג מן (יותר ממיל) תלמי' וי"ז ולפליג האשכנזי והרמב"ם גורס: דמיל: (ה) שם אמר רבי יצחק נפחא רישא צמטהר: (ו) רש"י ד"ה ה"ג וכן וי' דמין בשאנו מינו בששים אבל מין צמינו במשהו חוץ מחמץ דאפילו בשאנו מינו מוקמין צפסחים הלכתא במשהו כרז: (ז) ד"ה מאי שאל רבי יצחק דקמני: (ח) תוס' ד"ה איבעיא וי' או דילמא מעט הוא שבה השרץ: (ט) וכן וי' דמרתה נינהו מ"מ כשהוא בקדירה: (י) ד"ה הכי דמי וי' דלדרכה מדקמני סיפא ואס הודיעו שהוא מפליג אסור וי' מדמני חזוקת המשפחה דאי ר"ל כוון שאל הודיעו וי' שאף שלא הודיעו: (כ) ד"ה מאי שאל רבי יצחק דמ"מ ליתסר ולא דמי:

לעזי רש"י

משגוי"ר [משגוי"ר]. ארון כלים.

מוסף רש"י

אע"פ שיצא ונכנס מותר. מחמץ עוד כוכבים דלמא אחי ישראל ולא נגע (חולין ג.) הרי שהיו חמרי ופועליה. עמי הארץ, טעונין טהרות. כוון יין חציות של חרס וכן אין טענין חמין וכל חרס אינו מיטמא מגזר, אפילו כו' טהרותיו טהורות. ואין חוששין שמה נגע. דכיון דלא הודיעו שהוא מפליג כל שעתא כדאי ששתא אמי (חגיגה ב.).

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סמ.

דאף בשאר שרשים פגם מותר אי משום דאשכנזי קמשבח וא"ת וליפשוט ליה טעמיה דרז מההיא דפ"ק דחולין (דף ח:) ושם ד"ה השוחט) השוחט צקנין של עובדי כוכבים רב אמר קולף ושמואל אמר מדיח ואע"ג דסתם כלי עובדי כוכבים אינם בני יומן דהשתא הוי לפגם וי"ל דהסתם מיירי בידוע ששמשו בו ציוס א"י הסם טעמא משום שמונית דאיסור הנדצק בדופני הסכין שהוא צעין והוי לשבח גס כשאינו בן יומן וא"ת מאי קאמר הכא לא ידענא אי אשכנזי משבח ליעטמיה קפילא ארמאה וי"ל דשמה עכצא צשיכרא מחזק את השכר ומחממו והשתא כשנחמזק השכר אין ידוע אס מחמת השכר עצמו וק"ל כרזא דאמר נותן טעם לפגם מותר אף צשרטי ונפקא מינה דכשאינו צת יומן ויכולא בו מותר אף צשרטי:

איבעיא דהו נפ"ל דגו חלא ב'ו. וא"ת מ"ש משאר איסורין כמו צשיכרא וי"ל משום דחלא חזק מאלד ואגב חורפיה נותן טעם לשבח כמו גבי חילתים או דלמא מעט (ח) השרץ נגד המשקה וא"כ אין לנו לאסור כל כך ולכן היה שאל מה יהיה ממנו: **הוא אימרטוטי אימרטו**. יש לתמוה עכשיו היאך אנו אוכלים דבש צדורים והלא רגלי הדבורים מעורבים בדבש ואף על גב דהוי פגם מ"מ השרץ עצמו דאיפגם מיתסר לכ"ע לכ"נ לר"ת דודאי רגלי הדבורים כיון דעלמות עצמא נינהו מותרים דהא העלמות טהורים דתנן במס' (ט) (טבריה פ"א) עלמות החמור טהורות ורגלי הדבורים כעלמות החמור והא דאמר' (ט) אצרים אין להם שיעור אפילו פחות מכאן מן המה פחות מכעדה מן השרץ היינו לענין טומאה וכגון דאיכא צשר עליה הא לאו הכי טהורין ולענין אכילה שפיר דמי: **סבר** לשעורוי בכ"א אמר לא גרע מטרומה ב'ו. תימה נהי דמרתה נינהו (כ) כשהוא בקדירה דבשר לח צטלה צס' דלאמר פרק גיד הנשה (חולין דף א.) קדישה שצשל צה תרומה לא יצשל צה חולין ואס צשל צג"ט וי"ל דס"ל כיון שטעמו חזק צשכר יש למתוה למרתה לדבר יבש וא"ת אצמא לא צטיל צאחד ומאמיס כמו ערלה וכלאי הכרס וי"ל דשאני הסם משום דהוי איסור הנאה לכן לא ילפינן מיניה שרשים דשרו צנהא

אצל תרומה שרי צנהא: **בתבלין** ופ"פ צין דא במי' שטמיהו. לא צס' ולא צק' שהרי מעט תבלין נותן טעם בקדירה גדולה אבל אין לומר דלא צטיל כלל דהא צהדי נותן טעם חשצין ליה ולא צהדי צבתנא' הרי שהיו חמרי וי' דמרתה צצא להס דרך עקלתון וי"ה הכא כוון שיצא לו דרך עקלתון ותימה מאי צעי הכי דמי והא מדקמני סיפא ואס הודיעו שהוא מפליג מכלל דרישא צלא הודיעו שפליג והיינו חזקת המשפחה דידיה וי"ל דלדרכה מדקמני סיפא ואס הודיעו (י) אסור משמע ליה דא"כ רישא דמי צחזקת המשפחה היינו שימור חשיב טפי מלא הודיעו שפליג מדמני צחזקת המשפחה ואי ר"ל כוון (י) שאלן שהודיעו שפליג לישתוק מלישנא צחזקת המשפחה ומכללא דסיפא שמעינן ליה אלא ודאי צא לומר שאף לא הודיעו שפליג יש לחוש צצבר כיון שרואהו העוד כוכבים שמתרחק וטעד דלרץ שס חזקת שימור אחר וקצעי מאי הוי ומשני דמתינא כו' כוון שיוכל לצא עליו דרך עקלתון: **מאי** שני רישא ומאי סיפא. פ' דרישא אצמא לא הוי טהרותיו טהורים כמו צסיפא וא"ת ליצני ליה דרישא מיירי צלא הודיעו שהפליג ולכן שרי דמתינא אס היינו צחזקת המשפחה מותר והיינו צשלא הודיעו שהפליג ומיכר רש"י דלא דמי למתני' דהא מיירי צטהרות כוון פירות שהוא מחזיק צדיד ונגוע צהס צכל שעה ולכן פריך דאין לחלק ומ"מ קשה דלוקמא צחציות ולא תקשי מידי דהא טהרות משמע נמי צחציות ועוד קשה דאי מיירי כמו שפירש הקונטרס א"כ לא הוי ליה למיפך מרישא אצמא וציה צהדיא מ"ט דרישא טהרותיו טהורות כיון שהוא מחזיק בו ונגוע צהס דפ"ה לכ"נ לר"י דלעולם מיירי צחציות מיהו צפחחות שקל ליגע צהו לכן לא מצי לשנויי צלא הודיעו שהפליג (ב) מ"מ ליתסר ולא דמי למתני' דשרי גבי יין צלא הודיעו שהפליג דמתני' מיירי צחציות סתומות וא"ת אצמא לוקמא צסתומות כמו מתני' ולא תקשה רישא לסיפא וי"ל דעל כרחק לא מיתוקמא צרייתא צסתומות מדקמני כיון שנתעלמו ממנו טהרותיו טמאות ואי צסתומות הא צעינן כדי שישפוט וישפוט ויגוז אף צהודעה שהפליג מדקמני צמתנינן:

עין משפט
נר מצוה
א [מיי] פ"ג מהל'
תרומות ה' א':
עב ב מיי פט"ו מהל'
מאכלות אסורות
הלכה לא סמוג לאוין קמא
טוש"ע י"ד ס' קד פט"ף
א:
עב ג מיי שם ה' ו סמוג
שם טוש"ע י"ד ס' נ"ח
פט"ף א:
ער ד ה ו ז מיי שם
פ"ב הלכה טו ח
סמוג לאוין רמח טוש"ע
י"ד ס' קצט פ"א:
עיה ח ט מיי שם הלכה
יח טוש"ע שם ספ"י
א:
עו י מיי פ"ג מהל'
משבח ומושב הלכה ה
וע"ש צ"מ: